

ԱՍԻՍԵՆՆԻ ԱՊՐԵՒԼ 15

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԵՆԷ ՎԻՅԷ

Սէր գուրէնայի հազրէթի թաճ տարի տէվլէթու Նէվրէս բաշա հազրէթլէրի, ֆէխամէթու տէվլէթու խըտիվի Մըսըր հազրէթլէրի նէզախնտէ օլան մէմուրիյէթինի իթմամ իլէ, Տէր սաատէթէ ավտէթ իյլէմէք իւզրէ օլտուղու իշիտիլիյոր :

— Թուրքաւան ալաֆրանկա ապրիլ 12 թարիխէ Գուրիէ տՕրիանա եազըրտըղնա կէօրէ, Թուրնա չայը սէյրի սէֆայինէ թէքրարէն աշըլապ, Թուրքա էհալիսի խարիճտէն օլան քիմէսլէր իլէ մուխապէրաթ իտէյօր : Թուրնանըն սուլարը չէքիլմէյէ պաշլա տըղընտան, էհալի, եարը եըզըզ օլան խանէլէրինէ թէքրար ավտէթ իլէ սու թուղեանը երւզինտէն խարապ օլան մահէլլէրին թամիրաթընա չաւըլըյօրլար : Վէ տէրտէսթի թա սավվուր օլան բիաշանըն ինշասը իլէ, Թուրնա չայընըն թուղեանը էանասըն տա պէլտէյի մուհաֆազա իշին պիր սէտտ օլաճաղը իւմիտինտէ պուլու նույօրլար :

Պէլտէի մէզքիւրուռ տայիրէյի պէլտիյէսի, սօգազ գալտըրըմլարընըն թամիրի վէ ինշաաթը սայիրէնին թէչէպալիւսաթը իլէ մէշըլալ պուլունույօր :

Սիւննէ իլէ Թուրքա պէյնինտէ օլան թէլէկրաֆ մուխապէրաթը պիր քաշ կիւնտէն պէրի իճրա օլունմայա պաշլամը, վէ սու թուղեանը երւզինտէն իսմայիլիյէ իլէ կալաս արանընտա օլան սայիր թէլէկրաֆ խաթթըլընըն թամիրի իշին Թուրքա իսկէլէսինէ խայիլիճ էտէվաթ սանտըղլարը իլէ թէլէկրաֆ սըրըզլարը վէ տէ :

միր թէլէր վասըլ օլմուշ տուր :

Պուրնտան պիր հաֆթա գատար էվլէլ պիր ինկիլիզ կէմիսի կալասա պուղտայ կէթիւրմէք իւզրէ Սիւննէ տէն էնտիլի վագըթ, էմ նամընտա օլան ճէտվէլի ճէտիտ իշինտէ գուլմա օթուրմուշ վէ սէյրի սէֆայինէ քեւամիլէնմանի օլմուշ տուր :

— Բակուղատա տէվլէթի Ալիյէ պաշ գօնսօլսուռ սապըզ Տիմիւիան էֆէնտի Սօքում—Գալէսինտէ սալթա նաթը սէնիյէ գօնսօլսուռ նասպ օլմուշ տուր :

— Գատը քէօյիւնիւն տայիրէի պէլէտիլէրէյիսի Բիֆաթ էֆէնտի, Ֆէնէր Պահճէսինտէ պիր պահճէի ումուլիլինշասը թասափլուրունտա օլտուղու լա թիւրքիտէ ըիվայէթ գըլընմըշ տըր :

— Հանեաւան լա թիւրքի զաղէթասընա եազըրտըղնա կէօրէ, Սուտա իրմանընտա թէրսանէ վէ էպիլիէի սայիրէնին ինշասընա պէլլի զայրէթ վէ իգտամ օլունույօր : Հալէբբատա պիր պահճիյէ մէքթէպի ինշասը իշին չէրէֆ սուտուր իտէն իրաաէի սէնիյէ Հանեայա վիւրուտ իյլէմիշ տիր :

Սըինալունկանըն մէքթէպի բիշտիյէսինին շակիրտանընա թէվլի օլունմազ իւզրէ, հիւքիւմէթի սէնիյէ ճանիպինտէն իհտա օլունան իքի սանտըգ էլէֆ պա ճիւզի վէ քիւթիւպի սայիրէ Հանեայա վասըլ օլմուշ տուր :

Ֆէյլի Պարի նամ ֆրգաթօնու հիւմայուն կիրիտտէ պուլունան աւաքիրի Շահանէյէ մախսուռ օլարագ միւհիմմաթ վէ իւշ միլիօն զուրուշ համիլ օլարագ չըգան հաֆթա Աթան պօլտան Հանեայա վարիտ օլմուշ տուր :

— Էնթէքնչախիօնալ զաղէթասընտա օգուլունուղունա նազարէն, իթա

լիա հարպիյէ նազըրը պիւթիւն աւաքէր գօմանտանլարընա մահը հալին 15 ինտէն 1845 սէնէսի աւաքէրինին պիրինճի սընըֆը վաթանլարընա կէօնտէրմէյէ էմի կէօնտէրմիշ տիր :

Մուղայիրի օլարագ, սէնէի մէզքիւր աւաքէրլէրինին իքինճի սընըֆ աւաքէրլէրի սանճագ ալթընա չաղըլըյօրլար :

— Իթալեանըն աւիլիյէ նազըրը ճէզա գանունամէսինին եէնի պիր լայիհասընը եազընտա թագտիմ իտէճէք տիր :

Գաթլի Նուֆուս ճէզասընըն լաղվը մէսէլէսի, հէնուզ հալլ օլմամըշ տըր, չիւնքի պու մէսէլէ պիրինճի տէֆա վիւքէլա մէճիսինին միւզաքէրաթընա հափալէ օլունտուղտա, վիւքէլա ազասընտան Լանցա վէ Սէլլա վէ Բիգօթթի վէ Ագթօն, գաթլ ճէզասընըն մէրի իւլ իճրա օլունմասընը վէ Տի Ֆալգօ վէ Գօրրէնթի վէ Վիւքօնթի—Վէնսթա վէ կատտա տալի ճէզայի մէզքիւրուն լաղվընը թասա հուպ իյլէմիշ վէ Գասթանեօլա տալի մէճհուլ էֆքեար պէյան իյլէմիշ տիր :

— Կլօպ նամ զաղէթանըն Բուսիւտան ալտըղը մալիւմաթլարա նազարէն, հիւքիւմէթի մէզքէլրէ թէտալիքեաթը հարպիյէի ճէսիմէտէ պուլունույօր իտէտէ, պուլունան էֆքեարընէ օլտուղու հալէա մալիւմ օլմամըշ տըր : Բուսիւա Լէհիւթանտա վէ Աւսթրիա հուտուտու իւզըրինէ իքի երւզ պին աւաքէր թէրաքիւմ իթտիրտիլի կիպի : 25 պինի սիւարի օլտուղու հալտէ սայիր երւզ էլլի պին աւաքէր տալի չըմէն տը ֆէր մէվզըֆլաընտա պուլունույօրլար քի, հէր հանկը թարաֆ վէ մահէլլէ օլուր սա օլուն կիթմէյէ հազըր տըրլար : Իշ :

փառաւորութիւնն ո՞վ կը տարակուսի . պիտի տուժէ եւ կրօնքը , որովհետեւ լոկ նախակրթարան վարժարանաց մէջ տղոց ֆրիստոնէական պարտաւորութեանց վերաբերեալ վարդապետութիւնք եւ սկզբունք կ'աւանդուին :

Ապա՝ ի՞նչ կըլլայ ատոնցմէ զուրկ տղուն մը ապագայն . անշուշտ ոչ ճշմարիտ ֆրիստոնէայ , եւ ոչ իրօք հայեր կը ներկայանան ՚ի տիս պատանեկութեան :

Եւ արդ՝ ո՞ր կը պատկանի ատոր պատասխանատուութիւնը Ես չպիտի յայտնեմ եւ չպիտի արտասանեմ զանի վասն զի ոչ առանձնապէս ոմանս ուղղած եմ խօսքս , եւ ատի քաջ գիտելով՝ կը փութամ ապա՝ թաղիս անկեղծ շնորհակալութեանց պարտաւորութիւնը կատարելու դառնալ :

Տեարք իմ եւ հարք . եւ դուք մանաւանդ ով Աստուածընտիր հայրապետք որ յոգնածիւ եւ անխնայ աշխատութեանց տոկալով , ըստքանին թէ « հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ՚ի վերայ ոչխարաց . » ո՞չ սակաւ անձնուիրութիւններ յանձն առնելէ վերջը՝ այս օր ալ լքեալ հասարակութեան մը աղքատիկ տանն այցելութեանը բարեհաճեցաք . եւ Աստուածընտիր սրբազան կաթողիկոսի փոխանորդութեամբ՝ բովանդակ հաւատացելոց « զհացն երկնից » ջամբել հաճեցաք :

Ընդունեցէք ապա՝ իմ ու իմ թող թով չըթուենք թարգման կարգող հասարակութեան խորին շնորհակալութեանց հաւաստիքը . եւ ձեր սուրբ ու անմուտ արեգական նման օրհնութեանց տարափը , առանց խնայելու հեղէք ՚ի մեզ :

Օրհնեցէք ո՞վ հարք Ս . օրհնեցէք մանաւանդ մեր պաշտպան բարերարները որոց մէջ իրաւամբ մասնաւորեալ են կէօջեան Աղնուաղարմընտանիքը :

Տայ երկինք , որ խոնարհ թաղս ալ՝ ձեր Ս . օրհնութեամբ՝ օր մը իր բարերարացը երախտագէտ հանդիսանալու բախտով բախտաւորի :

1871 Ապրիլ 5 . Սամաթիա .

Պօղոս Պ . Ճէվահիր-ճիւեան

Կէչէն նոր կիրակէ կիւնիւնտէ Սամաթիա ազիյնէթի վաֆիրէյի ըուհանիյէ իլէ թագաթիս օլունան Գուտտար շէրիֆտէն սօղրա , քիլիսէ օտասընտա մէքթէպ շախիրտանընտան պիրիսինին հազըրանը մէճիս հուզուրունտա գրաւթ էյլէտիկի պէյթին սուրէթի տիր :

Եթէ չըթունք թերաբաց , ՚ի շնորհաձիր յայս հարեւ , Ուստա արձակեն երկնասաց , Մաղթել զերկնից ձեզ պարգեւ :

Երախտագէտ իմաստից , Ըստուեր է այս անբաժին , Զոր զաւակաց ձերոց իղձ , Եռայ առնել յայտ մէկին :

՚ի լուսաճեմն ՚ի պաշտգամբ , Խաղաղութեան ծիր չըքեղ , Զանմահ ձերով դագաթամբ , Ծիսաղեսցի երկնագեղ :

Իւ՞ օրհնութիւնք ձեր անմուտ , Զերթ լուսարփին Արուսեակ , Զմեր մերժեսցեն մտաց մութ , Տալ զարգասեացս հարուստ սակ :

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԱՍԼԷՐ

Բէյթա 25 ապրիլ . Մաճար զաղէթալարը , Աւթրիա Մաճար հիւքիւմէթինին Շարգատայիր տիգդաթը պիր բօլթիդա իխթիյար վէ իթթիխազ իյլէմէսի իւզէրինէ իսրար իտէյօրլար , վէ սուլս աւ սալահա խալէլ կէթիւրէճէք օլան հէր նէվի մէյլիյաթ վէ էֆքեարը ըտտ իչին հիւքիւմէթէ նասիհաթ իտէյօրլար :

Փարիս 25 ապրիլ սապահ . Տիւնքի կիւն Շաթիյեօն ճիվարլարնտա իճրա օլունան մաւայէնէ գօլունուն պէյանընա նազարէն , վէրսայլ ասքէրլէրի , Շաթիյեօն թէրէսինին էթէյնտէ վազը 500 մէթրօ ուղագլղտա եէնի պիր պաթարեա ինչա իյլէմիչլէր տիր : Տիւնքի կիւն Պիլան գուր ճիվարլարնտա վուգու պուլան մուհարէպէլէրտէ զալիպիյէթ հանկը թարաֆտա գալտիղը մալիւմ օլմամըշ տըր : Լիօնտան կէչէն վէքիլլէր փարիսէ վասըլ օլմուշլար տըր , պուլլար իթթիհատը ճիւմհուրիյէթլէ միւթթէֆիդ

օլարագ , մուհարիպլէրէ պիր պէյանն նամէ թագաթիմ իտէճէքլէր տիր :

Վէրսայլ 25 ապրիլ ախշամ . Բէսմի զաղէթանըն թասաթիլինէ նազարէն , աթէչի իխթիլալ թէսըին օլմատըգճա , հիւքիւմէթ ազճէ թալէպինէ միւրաճաւթ իտէմէյէճէք վէ Սէն չայընըն սաղ թարաֆընտա օլան գալէալար Բրուսիալլարըն եէտինտէ պուլունաճագ տըր , Շաթիյեօնտա վաղ օլունան պաթարեա պու կիւն վանվի իլէ իսի գալէալարընը թօբա թուլթմայա տէվամ իյլէմիչ իտէտէ , սթէչի օլ գատար շիտտէթլի օլմամըշ տըր :

Փարիս 25 ապրիլ ախշամ . Հիւքիւմէթ ասքէրլէրի թարաֆընտան , վանվի իլէ իսի գալէալարընիւզէրինէ խաֆիֆ սուրէթտէ թօբաթէչի օլունույօր : Նէօյեի վէ թէրն վէ Սապլօնվիլ նամ մահէլլէր խաթապա եիւղ թուլթուղլարը իչին մահալաթը մէքքիւրէ սէքէնէլլէրի փարիսէ կիրէյօրլար : Ասըլար քէմալի կէրմի իլէ միւճէտտէտէն մէթէրիպէր եարմագտա վէ էսկիլէրինի տալիլ թամիր իյլէմէքտէ տիրլէր : Վէրսայլ ասքէրլէրինին էօն գարաղօլլարը , Նէօյեինին քիլիսէսինտէն 150 մէթրօ ուղագտա պուլունույօրլար :

Թօբ տուպալարընըն գօմանտանը պուլունան Ս . Տուպասիէ մէմուրիյէթինտէն աղ օլունամուշ տուր : Լիօնտան կէչէն վիքիլլէր պիր լայիհա նէչր իլէ , ճէնք վէ ճիտալըն էօնիւ ալընմասը իչին , միլլէթ մէճիսինէ եանի վէրսայլ հիւքիւմէթինէ քէնտինտէ պուլունան գուլլէթէ իսթինատ իյլէմէմէսինի ըէճա իթթիլի իլէ պէյապէրա վամ ճիւմհուրու աղալարընտ տալիլի Ֆրանսանըն քեաֆիֆէի շէհրլէրինտէ տալա օլունան տայիլէի պէլէտիյէ իտարէլլէրինի եէտի զապթընա ալմագլա իքթիֆա իլէ սէլահյիլթլէրինի խարիճինտէ պուլունան տայիր մաթլուպաթլարտա պուլունամամաընը իխթար իյլէյօր : Բրուսիալլար Շարանթօնու թէրք իյլէմիչլէր տիր :

Փարիս 26 ապրիլ սապահ . Թասաթիգ օլունտուղունա կէօրէ Շաթիյեօն վէ Օպէրվիլիէ նամ միւսթահքէմ մահալլէր տիւնտէն « պէրու » վէրսայլ ասքէրլէրի թարաֆընտան իգամէթ օլունույօր : Ալամանլար , եէտ

լէրինտէ օլան սայիր դալէալարը պօ-
շալթմագ թէտարիքինտէ պուլունու-
յօրլար, վէ պու գալէալար վէրսայլ
հիւքիւմէթի ասքէրլէրինին եէտինէ
կէշտիքտէ, փարիս հագըգաթը հալ-
տէ մուհասէրէ օլունաճագ տըր:

Վէրիթէ զադէթասը, գալէալարըն
թէտարի պատընտա մահը հալին 22
սինտէ Բրուսիա իլէ հիւքիւմէթ մա-
պէյնինտէ պիր մուգալէլէ ագտ օլ-
մուշ օլուղունու վէ տիւն իլէ էվլէլիսի
կիւն դալէալար եագըննտա փարիսէ
մէքիւլաթ թաշըմագտա օլան շըմէն
տը ֆէրին արապա գաթարլարը հիւ-
քիւմէթ ասքէրլէրի թարաֆընտան
թուլունու օլունուղունու պէյան ի-
տէյօր:

Վէրսայլ 26 ապրիլ սապահ:

Խիս գալէասը, հիւքիւմէթ պա-
թարալարըն աթէշինէ բէք կէվլէք
աթէշ իտէյօր: Գալէայի մէքիւրուն
ասըլար թարաֆընտան եագընտա պօ-
շալթըմագը զանն օլունույօր:

Գալէայի մէքիւրուն լազըմ կէլէն
թաթիրաթըն մէն իթմէք իշին պու
կիւն սապահա գաւար պու գալէ իւ-
զէրինէ պաթարալարըմը թարաֆըն-
տան թօք աթէշինէ տէվամ օլունուղունու
տուր: Հիւքիւմէթին քէօքրիւ եագըն
ամէլէրի Բիւթօ իլէ Նէյսի մահէլէ-
րի արասընտա պիր քէօքրիւ եագըն
օլունուղունու եագընտա ամէտ
շիւտէ պաշանաճագ տըր:

Պէրլին 26 ապրիլ:

Ալէմանեանն միլլէթ ասքէրլէրի-
նէ րուստաթ վէրլիմիշ վէ պինաէն ա-
լէյհ ասաքիրի մէրգումէ քէնտի էս-
կի իշլէրի իլէ մէշուլ օլապիլիյօրլար:

Սթրապուրկ 26 ապրիլ:

Ալսաա էյալէթինին քեաֆֆէի
մէքթէպլէրինտէ Ալսաան իսանընն
թէտարիսի միւնէրլէտ օլաճագ տըր:

Փարիս 25 ապրիլ:

Փարիս շէհրի քեամիլէն մուհա-
սէրէ իտիլիշ օլունուղունտան, մէն-
քիւլաթըն իշլէրի կիրմէսի միւնքինսիզ
օլունույօր:

Ասսի նամ քիմէսնէ ախղ ու կի-
րիթթ օլունարագ հապս իտիլիշ տիր:

Րօմա 26 ապրիլ:

Ֆրանսա սէֆիրի Մ. տ'Արգուր:

Բաբա թարաֆընտան գապուլ օլունուղունու
տուր:

Միւնիխ 25 ապրիլ:

Բաբանն լայէլսթիլինէ մուխա-
լիֆէթ իթտիլիշ իշին աֆօրօղ ի-
տիլիշ օլան ֆրիտէրիս վէ Տօլինկէր
իլմի իլահի հօճալարը աֆօրօղա գար-
շը բրօթէսթօ իտէյօրլար:

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Է Ս Հ Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Յ Ե

Ապր. 14 շարչա ախլամ	50 34
» 15 Բէրշ. սապահ	51 4
» » » էյօլէն	—

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Պէյիւքտէրէ թուղլարընտան
եիւզ պին թանէ սաթըլը թուղլա պու-
լունուպ, իսթէք իտէնլէրէ էհվէն ֆի-
յաթլա սաթըլաճագը վէ պու պապտէ
թաֆիլաթ իսթէյնլէրին մաթպաա-
մըզա միւրաճաթ իյէմէլէրի իլան օ-
լունուր:

Սապահլայըն Պէյիւքտէրէտէն
հարէքէթ իտէն վաթօրլարտան 18 նու-
մէթօլու իւլիննիւ վաթօրու իշ պու
նիսանն 17 ճումաա էրթէսի կիւնիւն-
տէն իթիպարէն եարըմ սաաթ էվլէլ
վէ 21 նումէթօսունտա պուլունան 4
իւննիւ վաթօրու պիր չէյրէք էվլէլ
հարէքէթ իտէնլէրի:

Անատօլու եագասընն տախի սա-
պահ վաթօրլարընտան 17 նումէթօլու
իւլիննիւ վաթօր Պէյիւքտէրէտէն
պիր չէյրէք էվլէլ հարէքէթ իտէնլէրի
Շիրքէթի իայլիյէ թարաֆընտան ի-
լան զըլընտը:

Իսհարը իֆլաս իթմիշ օլան քասապ
Հասան ազատէ ալաճագը օլանլէրին չէհ-
րի սէֆէրին օն պիրինէ վէ նիսանն օն
տօղուղունա թէսատիւֆ իտէն քազար
իրթէսի կիւննտէն իթիպարէն նիսայէթ
էթիլիւմի կիւնէ գաւար թիճարէթիսանէ-
տէ քեային մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիթէ-
պինէ կէլէրէք գանօնլաթէի թիճարէթին
199 վէ 200 լիւնի պէնտէրի իթիպարըն-

ճա ալաճագլէրինի իսպաթ իյէմէլէրի վէ
միւտտէթի մէքիւրէ գարֆընտա ալա-
ճագընը իսպաթ իթմէյնլէր իլէ տաշրատէ
պուլունան ալաճագլուլէրէ պէր մուհիպի
գանօն մուամէլէ իտիլէնլէր իլան օլու-
նուր:

Մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիթէսի:

Պ. ՎԻՐԻԼԵԱՅ ՄԱՐՈՆԻ
ՀՈՎՈՒԱԿԱՆԻ

Եիւզ գըրգ իւշ սահիֆէտէն իպա-
րէթ օլան մէքիւր քիթապըգ, երդ-
ուարդ Հիւրմիւզ արքեպիսկոպոս թարա-
ֆընտան դրաբառ լիսաննա թէրնիւմէ
օլունուպ, բէրշէմպէ բազարընտա վէ-
նէտիք Միլթար միաբանութիւնու մա-
ղազսընտա սաթըլմագտա տըր:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ՍԿՍԵԱԼ Ի 1772 ԱՄԵ ՓՐԿԻՆ ՄԵՐՈՑ
ՅԱՄԵ 1860

Հանդերձ կարեւոր տեղեկութեամբ եւ
ժամանակագրութեամբ երեւելի իրաց
աշխատասիրութեամբ Աւետիս վարժա-
պետի Պէրպէրեան:

Երմէնիճէ օլարապ 621 սահիֆէտէն
իպարէթ վէ 1772 միլատիյէսինտէն 1860
սէնէսինէ գատար 88 սէնէլիք միլլէթի-
միլլին մուհիմ վուգուաթլարը գալէմէ
ալընմը օլուպ, բաթրիքէրէ իսթապ
Պապը Ալիտէն կէլէն ֆէրմանլար, 1828
սէնէլիքտէ միլլէթիմիլլին Գաթօլիք գըս-
մընա օլան թագիդաթլար, վէ սալիքէ
տէրճ օլունուղունու օլունուղունտան շու զիյր-
տէ պէյան օլունան մահալլէրտէ իւշ սիմ
Մէհիսիյէ սաթըլմագտա տըր:

Կը ծախուի Մէրճան չարշը թիւ 88

Պ. Բերուլթէ Մարգարեանի եւ Պ. Պաղ-
տասար Սըրապիանի խանութները, Քիւրք-
ճի խան ընկերութեան գրատունը եւ
Չաղմագըլար եօղուշու Պ. Յ. Ա. Գա-
ֆաֆեանի գրատունը ու Գօմիսիօն խան
Բ. հարկ թիւ 61 Շահին աղայի սենեակը,
Գալադըլար պաշը Բէսամ սօգաղը ձէ-
վահիրճեան Յակոբ աղայի խանութը, Բե-
րա մեծ իողոց Թագսիմ թիւ 12 Պ. Յով-
հաննէս Մկրտիչեանի ծխալաճառանոցը,
Մահմուտ բաշա Բիւլիք երլուր խան Ա.
յարկ թիւ 1 ձէվահիրճեան Յակոբ աղայի
սենեակը:

ՍԱՀԻՊԻ ՄԵՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԸ
ՑՈՎԱԿԻՄ ԹԻԼՊԷՆՑՃԵԱՆ

ՍԹԱՆՊՈԼԻՑ 2Ի2ԵՔ ԲԱԶԱՐԸ ՆՈՒՄԵՐԹ 45
ՃԵՄԻՅԵԹԻ ԻԼՄԻՅԵ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆԵՅԵ